

Nr 14

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om utredning angående beskattning av priser vid lotteribetonade tävlingar.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I:474 av herr *Lundström* och II:539 av herr *Carlsson* i Stockholm, har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att beskattningen av priser vid tävlingar av i motionerna exemplifierat slag måtte bli föremål för utredning och att riksdagen föreläggs de förslag utredningsarbetet föranleder.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 539.

Enligt 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster skall å vinst i svenskt lotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer till staten erläggas en särskild skatt (lotterivinstskatt). Skattesatsen utgör i fråga om vinst å premieobligation tjugo procent och i fråga om annan vinst trettio procent av vinstens värde. Å annan vinst än vinst i varu- eller tombolalotteri skall skatt dock ej erläggas med högre belopp än att därefter av vinsten återstår 25 kronor. Är vinstens värde inte högre än i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri 100 kronor och i fråga om annan vinst 25 kronor uttas dock inte skatt enligt nämnda förordning. Inte heller utgår lotterivinstskatt å vinst vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar eller å vinst i varu- eller tombolalotteri, däri endast skänkta vinstföremål förekommer, ej heller å vinst vid utlottning av konstverk inom förening, vars enda syfte är att främja intresset för eller eljest stödja den bildande konsten.

Vid beräkning av skattebelopp skall i vinstens värde inräknas den å vinsten belöpande skatten.

Vinster i svenska lotterier är enligt 19 § kommunalskattelagen och 2 § förordningen om statlig inkomstskatt undantagna från statlig och kommunal inkomstskatt.

Såsom lotteri anses enligt 1 § andra stycket lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207) varje företag, däri efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det, som erhålles av varje deltagare.

För att lotteri av större omfattning skall få anordnas fordras i allmänhet tillstånd av Kungl. Maj:t, länsstyrelse eller polismyndighet. Vissa mindre lotterier får anordnas utan tillstånd om anmälan om lotteriet i förväg göres hos polismyndighet. Sådana lotterier som anordnas i samband med utgivandet av tryckt periodisk skrift (s. k. tidningslotterier) får anordnas utan anmälan eller tillstånd under förutsättning att anordnande av lotterier inte ingår såsom väsentligt led i utgivandet av skriften, att såsom villkor för rätt till deltagande i lotteriet ej fordras innehav av skriften eller erläggande av insats samt att värdet å högsta vinst ej överstiger 200 kronor.

I *de förevarande motionerna* framhåller motionärerna att åtskilliga tävlingar, som ofta är av reklamkaraktär, förekommer framför allt i tidningar, men också i radio och television. Vinst i tävlingar av här angiven beskaffenhet har ofta skattemässigt betraktats som inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Beskattningen av pristagarnas vinster tillämpas här efter så pass varierande principer att allmänheten lämnas utan ledtråd vid bedömningen av vilka slags vinster som kan väntas bli skattebelagda och vilka slag som kan gå fria. I den mån inte vinster av det här berörda slaget av tävlingar kan helt befrias från skatt, bör de snarast beskattas enligt lotteriförordningen.

Förevarande spørsmål var föremål för behandling vid *1957 års riksdag* i anledning av väckta motioner om utredning av frågan. Bevillningsutskottet, till vilket motionerna remitterades, avstyrkte motionsyrkandet samt anförde i betänkande nr 23 bl. a. följande:

I åtskilliga av de tävlingar som hittills anordnats torde utgången ha varit så beroende av slumpen att lotteri förelegat enligt lotteriförordningens definition. Vinster i dylika lotterier torde med hänsyn till stadgandet i 19 § kommunalskattelagen inte kunna inkomstbeskattas. Däremot synes beskattning enligt förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster kunna komma i fråga.

I andra fall återigen torde svårligen kunna göras gällande att lotteri föreligger, varför beskattning enligt sistnämnda förordning ej kan ske. Huruvida vinsten i dessa fall bör inkomstbeskattas, gåvobeskattas eller möjligen vara helt skattefri kan vara föremål för tvekan. Det torde inte vara möjligt att ge ett generellt svar på frågan, utan denna bör bedömas under beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet. I ett nyligen avdömt mål har kammarrätten ansett att pris i en tävling, som anordnats i reklamsyfte, vid inkomstbeskattningen varit att hänföra till inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Över kammarrättens utslag har besvär anförts hos regeringsrätten, som dock ännu inte avgjort målet.

I viss omfattning är de i motionerna åsyftade beskattningsfrågorna av sådan art, att de faller inom ramen för den systematiska genomgång av be-

stämmelserna i kommunalskattelagen, som förutsatts skola ske av skattelags-sakkunniga. Enligt utskottets åsikt är det lämpligt att invänta de avgöranden i högsta instans som inom en nära framtid är att emotse, innan ställning tas till frågan om igångsättande av en särskild utredning av hithörande beskattningsspörsmål.

Betänkandet godkändes av riksdagen.

Det i bevillningsutskottets förenämnda betänkande åsyftade målet har nu avgjorts i regeringsrätten (reg.rättens årsbok 1958 ref. 3). Därvid fann regeringsrätten att vinst i en av en tvättmedelstillverkare i reklamsyfte anordnad pristävling med ett värde av 100 000 kronor skulle upptas till beskattning såsom inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Enligt tävlingsreglerna skulle deltagarna dels i 9 ofullständigt utformade meningar fylla i uteslutna ord eller delar av ord, dels med egna ord (högst 15) uttrycka sin uppfattning om det av bolaget saluförda tvättmedlet. En förutsättning för rätt att delta i tävlingen var, att vid den insända uppgiften fogades en flik av kartongen till ett paket av tvättmedlet.

I detta sammanhang bör också uppmärksammas följande avgöranden i regeringsrätten.

Ett biträde i en manufakturaffär hade vunnit första pris i en pristävling, utlyst av ett aktiebolag som försålde strumpor. Priset bestod i en kostnadsfri flygresa till Hawaii och åter samt fritt uppehälle därstädes under ett par veckor. Värdet av tävlingspriset kunde beräknas till omkring 8 000 à 9 000 kronor. Tävlingen hade varit öppen endast för sådana personer, som antingen hade egen affär eller såsom anställda sålde bolagets strumpor. Uppgifterna i tävlingen hade varit att dels författa en "slogan" om högst 15 ord, i vilka bland annat namnet å strumporna ingick, dels ock kortfattat ange tre argument vid försäljning av strumpor. Tävlingen hade bedömts av en jury. Vinsten kunde endast utnyttjas av vinnaren personligen och fick inte utbytas mot kontanter. Riksskattenämnden, där pristagaren anhöll om förhandsbesked, huruvida hon kom att beskattas för tävlingspriset, fann att med hänsyn till sökandens ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter priset skulle vid hennes inkomsttaxering upptagas till beskattning med ett värde av 2 000 kronor. I besvär hos regeringsrätten yrkade vederbörande taxeringsintendent, att resans skattemässiga värde måtte förklaras utgöra 8 000 kronor. Pristagaren yrkade, att hon i förevarande hänseende måtte förklaras skattskyldig allenast för ett belopp, motsvarande värdet av inbesparade levnadskostnader under 21 dagar. Regeringsrätten fann i utslag den 18 mars 1958 vad i målet förekommit ej giva anledning till antagande, att pristagaren genom att mottaga priset tillfördes skattepliktig förmån utöver vad hon själv medgivit eller det värde, vartill hennes besparade levnadskostnader under tiden för resan kunde skattas (reg.-rättens årsbok 1958 ref. 4).

Ett pris i en frågesporttävling bestod i resa under en månad för att bedriva fria studier i valfritt ämne för en kostnad av upp till 15 000 kronor. Pristagaren

anhöll hos riksskattenämnden om förhandsbesked rörande beskattningen och hemställde, att det skattepliktiga värdet av priset måtte bestämmas till högst 1 500 kronor, motsvarande skäligt värde å inbesparade levnadskostnader under tiden för resan. Kostnaderna för pristagarens semester uppgick vanligen till 800—1 000 kronor per år. Riksskattenämnden, som förutsatte att pristagaren icke ägde utbyta eller överlåta priset, fann att hon genom att helt eller delvis utnyttja priset i enlighet med tävlingsbestämmelserna, ej kunde antagas tillföras skattepliktig förmån utöver vad hon själv medgivit. På grund härav förklarade riksskattenämnden, att vinsten till den del den utnyttjats till rese-, vivre- och studiekostnader under resan skulle vid taxering upptagas till beskattning med ett värde av 1 500 kronor. Det erinrades om att genom förhandsbeskedet icke tagits ställning till frågan om beskattning av den del av vinsten, som kunde komma att användas till varuinköp eller andra, studieresan ovidkommande ändamål. Vederbörande taxeringsintendent yrkade i besvär hos Kungl. Maj:t, att pristagaren måtte förklaras vara skattskyldig för uppbyren prissummas belopp i dess helhet. I utslag den 21 juni 1960 gjorde regeringsrätten ej ändring i det överklagade förhandsbeskedet.

Utskottet

I anslutning till några på senare tid inträffade beskattningsfall har motionärerna hemställt om utredning rörande beskattningen av priser i tävlingar av olika slag, som anordnas av tidningar, i radio och television m. m., ofta i reklam-syfte. Därvid har motionärerna hävdat att det för allmänheten framstod som förvånande och stötande att vinster av detta slag beskattades på samma sätt som förvärvsarbete. Enligt motionärernas mening borde vinsterna, i den mån de inte kunde helt undantas från beskattning, beskattas på samma sätt som vinst i lotteri, som anordnas enligt bestämmelserna i lotteriförordningen.

Av de rättsfall som avdömts i högsta instans inte minst under senaste tre åren torde man kunna dra den slutsatsen att priser av förevarande slag skall beskattas som inkomst, i vart fall om deltagandet i tävlingen förutsätter en — låt vara förhållandevis liten — verksamhet från deltagarnas sida och vinsten inte enbart är beroende av slumpen. Det framgår också att om priset består i kontanter eller förmåner, som mottagaren äger utbyta mot kontanter, hela beloppet skall upptas till beskattning. I andra fall däremot då priset bestått av rätt till vissa förmåner, vilka inte får avyttras eller överlåtas, har skatteplikt ansetts föreligga endast för en mindre del av förmånernas reella värde.

Enligt utskottets mening kan den omständigheten, att den för erhållande av pris i reklamtävling eller liknande utförda prestationen är jämförelsevis ringa, inte utgöra någon motivering för att beskattningen skulle efterges. Det skulle te sig i hög grad stötande för det allmänna rättsmedvetandet att lämna en dylik, ofta lättfången inkomst fri från beskattning under det att inkomster genom

långvarigt och tröget arbete blir föremål för full beskattning. Det torde inte heller vara lämpligt att beskatta priser i tävlingar av förevarande slag enligt förordningen om lotterivinstskatt, vilken tar sikte endast på vinster i vissa lotterier och inte lämpligen bör utbyggas med pristävlingar av förevarande art. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att vinst i utländskt lotteri beskattas såsom inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet.

Såvitt utskottet kunnat finna har den ovisshet som tidigare rätt rörande beskattningen av priser av ifrågavarande slag genom de på senare tid meddelade utslagen till största delen undanröjts. Mot det beskattningsresultat som blir följden enligt utslagen finner utskottet berättigade invändningar knappast kunna resas. Att vidtaga en utredning av förevarande spörsmål, som får anses vara av begränsad räckvidd, anser utskottet inte böra komma i fråga. Utskottet avstyrker således bifall till motionerna I:474 och II:539.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I:474 av herr Lundström och II:539 av herr Carlsson i Stockholm om utredning angående beskattningen av priser vid lotteribetonade tävlingar icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 april 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Jansson, Spetz, fröken Ranmark, herrar Gustaf Elofsson, Oscar Carlsson, Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Kronstrand; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Kollberg, Nilsson i Svalöv, Vigelsbo, Engkvist, Magnusson i Borås, Andersson i Essvik, Kristenson i Göteborg och fru Nettelbrandt.